<u>रेडियो, एफ.एम. र टेलिभिजन प्रसारण सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक, २०७६</u>

प्रस्तावनाः पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रता प्रति प्रतिवद्ध रहदैं प्रसारणका माध्यमबाट हुने सूचना प्रवाहलाई व्यवस्थापन एवं नियमन गरी सूचनाको निर्वाध प्रसारण गर्ने सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

प्रदेश सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. **<u>संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ</u>** : (१) यस ऐनको नाम "प्रदेश रेडियो, एफ.एम. र टेलिभिजन प्रसारण सम्बन्धी ऐन, २०७६" रहेको छ ।

(२) यो ऐन सुदूरपश्चिम प्रदेशभर लागू हुनेछ ।

(३) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **<u>परिभाषा</u>** : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा-

(क) "इजाजतपत्र" भन्नाले कार्यक्रमको प्रसारण गर्नको लागि यस ऐन बमोजिम दिइने प्रसारण इजाजतपत्र वा फ्रिक्वेन्सी मोडुलेशन प्रसारण प्रणालीको स्थापना गरी प्रसारण गर्न दिइने इजाजतपत्र समेतलाई सम्झनुपर्छ ।

(ख) "कार्यक्रम" भन्नाले श्रव्य वा श्रव्यदृश्यको माध्यमद्वारा प्रसारण हुने जुनसुकै किसिमको कार्यक्रमलाई सम्झनुपर्छ ।

(ग) "केबुल" भन्नाले कुनै निश्चित प्रसारण केन्द्रबाट तारको माध्यमद्वारा प्रसारण सामग्रीहरू विभिन्न ग्राहक, सदस्य वा उपभोक्ता समक्ष पुऱ्याउने प्रविधि सम्झनुपर्छ ।

(घ) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनुपर्छ ।

(ङ) "प्रसारक" भन्नाले प्रसारण संस्थाबाट प्रसारण हुने कार्यक्रम वाचन गर्ने व्यक्ति सम्झनुपर्छ र सो शब्दले त्यस्तो कार्यक्रम तयार गर्ने तथा सम्पादन गर्ने व्यक्ति समेतलाई जनाउँछ ।

(च) "प्रसारण" भन्नाले इसारा, आवाज, आकृति, तस्वीर वा अन्य यस्तै प्रकारबाट आम जनताले जानकारी पाउन सक्ने गरी प्रवाह गरिने रेडियो, एफ. एम. र टेलिभिजन समेतको मिडिया सेवालाई सम्झनुपर्छ ।

(छ) "प्रसारण संस्था" भन्नाले यस ऐन बमोजिम कार्यक्रम प्रसारण गर्न इजाजतपत्र प्राप्त संगठित संस्था सम्झनुपर्छ ।

(ज) "फ्रिक्वेन्सी मोडुलेशन प्रसारण प्रणाली" भन्नाले फ्रिक्वेन्सी मोडुलेशन प्रसारण प्रणालीको सन्दर्भमा प्रयोग गरेको वा गरिने उपकरण वा उपकरणहरुको समूह सम्झनुपर्छ ।

(झ) “भू-उपग्रह प्रसार केन्द्र (अर्थ स्टेशन)” भन्नाले स्याटेलाईट मार्फत प्रसारण कार्यक्रम आदान प्रदान गर्न पृथ्वीको धरातलमा स्थापना गरिने केन्द्र (स्टेशन) सम्झनुपर्छ ।

(ञ) “मन्त्रालय” भन्नाले आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय सम्झनुपर्छ ।।

(ट) “स्याटेलाइट” भन्नाले विभिन्न प्रसारण सामग्री प्राप्त गर्न वा अन्यत्र पठाउनको लागि अन्तरिक्षमा अवस्थित भू-उपग्रह सम्झनुपर्छ ।

३ **प्रसारण सम्बन्धी कार्यको व्यवस्थापन एवं नियमन** : प्रदेश भित्र स्याटेलाईट प्रणालीबाट प्रसारण हुने बाहेकको केवल टेलिभिजनको प्रसारण र एकसय वाट भन्दा माथि एकहजार वाट सम्मको रेडियो, एफ.एम. सम्बन्धी कार्यको ईजाजत, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यको नियमन गर्ने अधिकार मन्त्रालयलाई हुनेछ ।

४. **इजाजतपत्र नलिई प्रसारण गर्न नहुने** : कसैले पनि यस ऐन बमोजिम इजाजत पत्र नलिई कुनै पनि रेडियो, एफ.एम. तथा टेलिभिजन प्रसारण गर्नु गराउनु हुँदैन ।

५. **इजाजतपत्रको लागि निवेदन दिनुपर्ने** : (१) प्रदेशभित्र रेडियो, एफ.एम. र टेलिभिजन प्रसारण गर्न चाहने व्यक्ति वा संस्थाले मन्त्रालयले तोकेको अधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन साथ देहायका कागजातहरु संलग्न गर्नुपर्नेछ :-

(क) इजाजतपत्र लिन खोजेको सञ्चार माध्यमको प्राविधिक तथा व्यवसायिक क्षेत्रको विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन ।

(ख) प्रसारण संस्थाको दर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी ।

(ग) प्रवन्धपत्र र नियमावली वा संस्थाको विधानको प्रतिलिपी ।

(घ) स्थायी लेखा नं. प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी ।

(ङ) तोकिए बमोजिमको निवेदन दस्तुर बुझाएको नगदी रसिद वा राजश्व खातामा निवेदन दस्तुर जम्मा गरेको बैंक भौचर ।

(च) प्रसारण केन्द्र रहने ठाउँको नक्सा सहितको विवरण ।

(छ) श्रमजीवि पत्रकार ऐन बमोजिमको पारिश्रमिक तथा सुविधा उपलव्ध गराउने लिखित प्रतिवद्धता पत्र ।

६. **फ्रिक्वेन्सी निर्धारण तथा बाँडफाँड** : फ्रिक्वेन्सी निर्धारण तथा बाँडफाँड सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

७. **इजाजतपत्र दिन सकिने** : (१) दफा ५ बमोजिमको निवेदन पर्न आएमा मन्त्रालयले तोकेको अधिकारीले उक्त निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गरी निवेदकलाई कार्यक्रम प्रसारण गर्न तोकिएको ढाँचामा पैंतालिस दिनभित्र मन्त्रालयले तोकेको दस्तुर लिई रेडियो तथा एफ.एम. को हकमा अनुसूची-१ र केबुल टेलिभिजनको हकमा अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा इजाजतपत्र दिनेछ ।

(२) इजाजतपत्र दिन नमिल्ने भएमा सोको कारण खोली निवेदन दरपिठ गरिदिनुपर्नेछ।

८. **<u>प्रसारण गर्नुपूर्व विवरण पेश गर्नुपर्ने</u>** : दफा ७ को उपदफा (१) बमोजिमको इजाजतपत्र प्राप्त गरेको ६ महिनाभित्रमा प्रसारण सम्बन्धी कामको प्रारम्भ गर्नुपर्नेछ र त्यस्तो कार्य प्रारम्भ हुनुअघि पहिलो पटक प्रसारण प्रारम्भ हुने दिन, प्रसारण गरिने दैनिक समयतालिका र प्रसारण गरिने कार्यक्रमको विवरण समेत मन्त्रालय समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

९. **<u>प्रसारण केन्द्रको स्थापना सम्बन्धी व्यवस्था</u>** : (१) कुनै व्यक्ति वा संगठित संस्थाले स्याटेलाइट टेलिभिजन बाहेकको टेलिभिजन सम्बन्धी प्रसारण केन्द्र स्थापना गरी कुनै कार्यक्रम प्रसारण गर्न चाहेमा इजाजतको लागि दफा (५) को उपदफा (२) बमोजिमका कागजात संलग्न गरी दस्तुर बुझाई निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन पर्न आएमा मन्त्रालयले उक्त निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गर्दा निवेदकलाई टेलिभिजन सम्बन्धी भू-उपग्रह प्रसारण केन्द्र स्थापना गरी कार्यक्रम प्रसारण गर्ने अनुमति दिँदा निर्धारण गरे बमोजिमको दस्तुर लिई दफा १२ मा तोकिएको शर्तहरु पालना गर्ने गरी कार्यक्रम प्रसारण अनुमति दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम कार्यक्रम प्रसारण अनुमति दिँदा प्रचलित संघीय कानूनको प्रतिकूल नहुने गरी दिनुपर्नेछ ।

(४) प्रदेश सरकारबाट स्थापना भई सञ्चालन हुने रेडियो, एफ.एम. तथा टेलिभिजनको प्रसारण केन्द्र सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१०. **<u>नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था</u>** : (१) प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको चार महिना भित्रमा प्रसारण इजाजतपत्र नवीकरण गर्नुपर्नेछ । नवीकरण वापत बुझाउनु पर्ने शुल्क वा दस्तुर तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(२) यो ऐन प्रारम्भ हुनु भन्दा अगाडी प्रचलित कानून बमोजिम प्रसारण गर्न इजाजतपत्र पाएका प्रसारण गर्ने संस्थाले यसै ऐन बमोजिम इजाजत पाएको मानिनेछ र त्यस्तो संस्थाले यो ऐन प्रारम्भ भएपछि यसै ऐन बमोजिम अभिलेखिकरण एवं नवीकरण गर्नुपर्नेछ ।

(३) अन्य प्रदेशमा प्रचलित कानून बमोजिम प्रसारण इजाजत लिई कार्यक्रम प्रसारण गरेको संस्थाले यस प्रदेशमा समेत ट्रान्समिटर लगायतका उपकरण राखी छुट्टै रिले स्टेसन स्थापना गरी कार्यक्रम प्रसारण गर्न चाहेमा मन्त्रालयको पूर्वस्वीकृती लिनुपर्नेछ ।

११. **<u>उत्पादन तथा प्रसारण</u>** : प्रसारण संस्थाले कुनै कार्यक्रमको उत्पादन तथा प्रसारण गर्दा देहायका विषयहरुलाई प्राथमिकता दिई कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रसारण गर्नुपर्नेछः-

(क) प्रदेशस्तरका कृषि, शिक्षा, उद्योग, वाणिज्य, विज्ञान र प्रविधि, स्वास्थ्य, पर्यटन, वन तथा वातावरण संरक्षण, खाद्य स्वच्छता तथा गुणस्तर लगायत सार्वजनिक महत्वका कार्यक्रमहरू,

(ख) प्रदेशभित्रका सबै जातजाति, भाषा, वर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग तथा धार्मिक सम्प्रदायबीच समानता, आपसी सद्भाव र सामन्जस्यता अभिवृद्धि गर्ने किसिमका कार्यक्रमहरू,

(ग) राष्ट्रिय हित र एकता अभिबृद्धि गराउने विषयका कार्यक्रमहरू,

(घ) राष्ट्रिय चेतना तथा नैतिक जागरण बृद्धि गर्ने विषयका कार्यक्रमहरू,

(ङ) जनतामा सामाजिक चेतना बढाउने र लोकतान्त्रिक मूल्य, मान्यता एवं संस्कारको विकास गराउने किसिमका कार्यक्रमहरू,

(च) मित्रराष्ट्रहरूसँगको सु-सम्बन्ध अभिबृद्धि गर्ने किसिमका कार्यक्रमहरू,

(छ) राष्ट्रले अवलम्बन गरेको परराष्ट्र नीति सम्बन्धी कार्यक्रमहरू,

(ज) प्रदेश भित्रको कला, भाषा, संस्कृति र संगितको प्रवर्द्धन तथा सम्बर्द्धन हुने कार्यक्रमहरू,

(झ) विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि हुने किसिमका कार्यक्रमहरु,

(ञ) संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बीचको सम्बन्ध अभिबृद्धि गर्ने किसिमका कार्यक्रमहरु,

(ट) सुशासन र पारदर्शिता अभिवृद्धि हुने किसिमका कार्यक्रमहरु,

(ठ) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा भए गरेका महत्वपूर्ण गतिविधिहरू सम्बन्धी कार्यक्रमहरु,

(ड) कानूनको परिपालनालाई प्रोत्साहित गर्ने खालका कार्यक्रमहरु,

(ढ) दिगो विकास सम्बन्धी महत्वपूर्ण कार्यक्रमहरू ।

१२. **कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रसारण गर्ने व्यक्ति तथा संस्थाले पालना गर्नुपर्ने शर्तहरु** : कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रसारण गर्ने व्यक्ति तथा संस्थाले देहाय बमोजिमको शर्तहरु पालना गर्नु पर्नेछ :

(क) आफू समक्ष प्राप्त हुन आएका सूचना, समाचार, लेख वा कार्यक्रमको सत्य तथ्य श्रोतबाट पुष्टि भएपछि मात्र प्रसारण गर्ने, गराउने,

(ख) पुर्वाग्रहरहित भई समाचारको सम्पादन तथा प्रसारण गर्ने, गराउने,

(ग) प्रचलित कानून प्रदत्त व्यक्तिको गोपनीयताको हक र सामाजिक संवेदनशीलतालाई ख्याल गरेर मात्र प्रसारण सामग्री प्रसारण गर्ने, गराउने,

(घ) भ्रमपूर्ण विज्ञापन प्रसारण नगर्ने, नगराउने ।

(ङ) तोकिए वमोजिमका अन्य कुराहरु ।

१३. **धरौटी सम्बन्धी व्यवस्था** : रेडियो, एफ.एम. र टेलिभिजनको धरौटी रकम मन्त्रालयले तोके बमोजिम हुनेछ ।

१४. **प्रसारण गर्न नपाइने** : (१) दफा ११ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि प्रसारण संस्थाले देहायको विषयका समाचार, सामग्री वा विज्ञापन प्रसारण गर्न गराउन पाइने छैनः-

(क) नेपालको सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रियता वा संघीय इकाइबीचको सु-सम्बन्धमा खलल् पुर्‍याउने विषयहरु,

(ख) राष्ट्रिय गोपनीयता भंग गर्ने वा नेपालको सुरक्षामा आँच पुर्‍याउने विषयहरु,

(ग) विभिन्न जातजाति, धर्म वा सम्प्रदाय वीचको सु-सम्बन्धमा खलल् पुर्‍याउने विषयहरु,

(घ) राज्यद्रोह, गाली बेइज्जती, अदालतको अवहेलना, अपराधको दुरुत्साहन वा सार्वजनिक शिष्टाचार तथा नैतिकताको प्रतिकूल ठहर्ने विषयहरु,

(ङ) श्रमप्रतिको अवहेलना, जातीय छुवाछुत एवं लैंगिक भेदभावलाई दुरुत्साहन गर्ने किसिमका विषयहरु,

१५. **<u>सजाय</u>** : (१) कसैले दफा ७ बमोजिम प्रसारण संस्थाको इजाजतपत्र नलिई प्रसारण गरेमा मन्त्रालयले त्यस्तो प्रसारण सम्बन्धी काम कारवाहीमा रोक लगाउन सक्नेछ ।

(२) कसैले यो ऐन वा यो ऐन अन्तर्गत बनेको नियम विपरीत कुनै कार्यक्रम, विज्ञापन, समाचार सामग्री प्रसारण गरे गराएमा त्यस्तो प्रसारण संस्था, प्रसारक वा सम्बन्धित व्यक्तिलाई मन्त्रालयले दश हजार देखि एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको कारवाही गर्नुपूर्व सम्बन्धित प्रसारण संस्था, प्रसारक वा व्यक्तिलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मनासिब मौका प्रदान गर्ने छ ।

(४) कसैले उपदफा (२) बमोजिमको सजाय हुने काम पुनः गरेमा मन्त्रालयले त्यस्तो प्रसारण संस्था, प्रसारक वा सम्बन्धित व्यक्तिलाई शुरु सजायको दोब्बर सजाय गर्न सक्नेछ ।

१६. **<u>पुनरावेदन</u>** : यस ऐन बमोजिम प्रदेश सरकार वा मन्त्रालयले दिएको आदेश वा सजाय उपर चित्त नबुझ्ने पक्षले पैंतीस दिनभित्र सम्बन्धित उच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

१७. **<u>प्रसारण संस्थाको सुरक्षा</u>** : प्रसारण संस्थामा हुलदङ्गा वा अशान्ति उत्पन्न भई भौतिक संरचनामा क्षति पुग्न जाने अवस्था सिर्जना भएमा सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला सुरक्षा समितिको सुरक्षा थ्रेट विश्लेषणको आधारमा प्रदेश सरकारले निश्चित समयकालागि प्रसारण केन्द्र वा टावरमा चौविसै घण्टा सुरक्षाकर्मी खटाउन सक्नेछ ।

१८. **<u>अधिकार प्रत्यायोजन</u>** : मन्त्रालयले आफुमा निहित अधिकारमध्ये केहि अधिकार कुनै अन्य अधिकारी वा निकायलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

१९. **<u>नियम बनाउने अधिकार</u>** : प्रदेश सरकारले यस ऐन बमोजिम आवश्यक नियमहरु बनाउन सक्नेछ ।

२०. **<u>कार्यविधि, निर्देशिका तथा मापदण्ड बनाउने अधिकार</u>** : यो ऐन र यो ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधिनमा रही मन्त्रालयले आवश्यक कार्यविधि, निर्देशिका तथा मापदण्ड बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

२१. **<u>प्रचलित कानून बमोजिम हुने</u>** : यस ऐनमा लेखिएको कुरामा यसै ऐन बमोजिम र अन्यको हकमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

अनुसूची -१

दफा ७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित

रेडियो, एफ.एम. प्रसारण प्रणालीको स्थापना गरी कार्यक्रम प्रसारण गर्ने इजाजतपत्र

१. इजाजतपत्र नं. :

२. इजाजतपत्र पाउने व्यक्ति वा संस्थाको नामः

३. ठेगाना :

क) स्थायी ठेगाना	ख) अस्थायी ठेगाना
जिल्ला :	जिल्ला :
न.पा./गा.पा. :	न.पा./ गा.पा. :
वडा नं. :	वडा नं. :
गाउँ/ टोल :	गाउँ/ टोल :
फोन नं. :	फोन नं. :

४. प्रसारण संस्था वा व्यक्तिको नाम :

५. प्रसारणको माध्यम :

६. प्रसारणको क्षमता :

७. प्रसारण गर्दा प्रयोग गरिने :

क) फ्रिक्वेन्सी : ख) ब्याण्ड :

ग) च्यानेल : घ) ट्रान्समिटर :

ङ) एन्टेना :

८. प्रसारण प्रणाली स्थापना हुने ठाउँ र प्रसारण :

९. प्रसारण हुने क्षेत्र र जनसंख्या :

१०. प्रसारण शुरु हुने मिति :

११. प्रसारणमा प्रयोग हुने भाषा :

१२. प्रसारणको समय र समयवधि :

१३. प्रसारण गरिने कार्यक्रमहरु :

१४. इजाजतपत्र बहाल रहने मिति :

१५. दफा १२ मा उल्लेखित शर्त बाहेक मन्त्रालयले तोकेका अन्य शर्तहरु :

क)

ख)

ग)

कार्यालयको छाप :

<u>इजाजतपत्र दिने अधिकारी :</u>

सही :

नाम :

दर्जा :

कार्यालय :

मिति :

नवीकरणको विवरण

आर्थिक वर्ष	नवीकरण दस्तुर तथा अन्य विवरण	नवीकरण मिति	नवीकरण गर्ने अधिकारीको नाम र दस्तखत

अनुसूची -२

दफा ७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित

केबुल टेलिभिजन प्रसारण केन्द्रको स्थापना गरी कार्यक्रम प्रसारण गर्ने इजाजतपत्र

१. इजाजतपत्र नं.:

२. इजाजतपत्र पाउने व्यक्ति वा संस्थाको नाम :

३. ठेगाना :

क) स्थायी ठेगाना	ख) अस्थायी ठेगाना
जिल्ला :	जिल्ला :
न.पा./ गा.पा.:	न.पा./ गा.पा.:
वडा नं. :	वडा नं.:
गाउँ/ टोल :	गाउँ/ टोल :
फोन नं. :	फोन नं. :

४. इजाजतपत्र पाउने व्यक्ति भए नागरिकता नम्बर र संस्था भए संस्था दर्ता नम्बर :

५. प्रसारणको माध्यम :

६. प्रसारण केन्द्र स्थापना गर्ने स्थान :

७. प्रसारण हुने क्षेत्र :

८. प्रसारण प्रारम्भ हुने मिति :

९. प्रसारणमा प्रयोग हुने च्यानल र भाषा :

१०. प्रसारणको समय र समयावधि :

११. प्रसारण गरिने कार्यक्रम :

१२. इजाजतपत्र बहाल रहने अवधि :

१३. दफा १२ मा उल्लेखित शर्त वाहेक मन्त्रालयले तोकेका अन्य शर्तहरु :

क)

ख)

ग)

कार्यालयको छाप :

इजाजतपत्र दिने अधिकारी :

सही :

नाम :

दर्जा :

कार्यालय :

मिति :

नवीकरणको विवरण

आर्थिक वर्ष	नवीकरण दस्तुर तथा अन्य विवरण	नवीकरण मिति	नवीकरण गर्ने अधिकारीको नाम र दस्तखत

प्रदेश सभाको सम्बत् २०७७ श्रावण २८ गते बिहीबारका दिन बसेको छैटौं अधिवेशनको २९औं बैठकले नेपालको संविधानको धारा १९९ बमोजिम यो विधेयक पारित गरेको हुदा नेपालको संविधानको धारा २०१ को उपधारा (१) बमोजिम प्रमाणित गर्दछु ।

....
माननीय अर्जुन बहादुर थापा
सभामुख
सुदूरपश्चिम प्रदेश
मिति :- २०७७-०५-१४

सुदूरपश्चिम प्रदेश सभाका सभामुखबाट प्रमाणित यो विधेयक नेपालको संविधानको धारा २०१ को उपधारा (२) बमोजिम प्रमाणिकरण गर्दछु ।

मिति :-......................... माननीय सर्मीला कुमारी पन्त
प्रदेश प्रमुख